

Loven af 27de Maj 1848.

Loven af 27de Maj 1848 betegnes i sin Titel som „sigtende til Forbedring af Husmænds og Jndersters Aaar“. Der er imidlertid Grund til at antage, at den i hvert Fald paa eet Punkt saa lidet naaede det tilsigtede, at den tværtimod har virket til Skade for Husmændene, idet en stor Del Fæstehuse i det halve Aarhundrede, Loven har virket, er gaaet over til at blive Lejehuse, hvorved vedkommende Husmænds Aaar ere blevne forringede.

For at staffe Klarhed over dette Forhold anmodede Udvalget Landbrugministeren om ved Henvendelse til Landets Godsejere, som eje Huse i større Antal, at staffe oplyst:

Hvor mange Fæstehuse der var paa Godserne i 1848, og hvor mange af disse der er gaaet over til at blive Leje- eller Tjenestehuse, samt hvornaar denne Forandring er sket?

Som Svar herpaa indløb følgende Skrivelse:

Landbrugministeriet. Kjøbenhavn, den 7de Februar 1899.

Efterat jeg i Henhold til Hr. Folketingsmandens til mig rettede mundtlige Forespørgsel havde henvendt mig til Statens statistiske Bureau for at søge tilvejebragt Oplysning om, hvor mange Fæstehuse der fandtes paa Godserne i Aaret 1848, hvor mange der nu findes, og hvor naar Overgangen fra Fæste- til Lejehuse har fundet Sted, har Bureauet herpaa svaret:

„at den officielle Statistik ikke paa noget Tidspunkt har gjort nogen Adskillelse mellem Fæste- og Lejehuse, og at man altsaa ingen Kundskab har om dette Spørgsmaal for nogen Del af Landet, end sige særligt for Godserne. Man vil derfor heller intet kunne angive om Overgangen fra Fæste- til Lejehuse paa noget Tidspunkt i de 50 Aar fra 1848 til 1898. Oplysninger til Besvarelse af de stillede Spørgsmaal kunne formentlig kun fremstafes fra selve Gods- ejerne (Godskontorerne), men Bureauet har ingen Bemyndigelse til at rette Forespørgsler til disse, og om det end ikke er udelukket, at Bureauet til statistisk Brug paatalder Befolkningens eller Befolkningsdeles Velvilje, bør dette jo ikke ske, naar man efter Omstændighederne mener at kunne udsætte sig for, at Forespørgslen ignoreres eller endog afvises. Tilmed er det vel tvivlsomt nok, om der overalt foreligger Materiale til Besvarelse af Spørgsmaalet, og om en saadan Besvarelse ikke i hvert Fald vilde være meget tidtagende for de paagældende.“

Da jeg ligeledes maa nære Betænkelse ved gennem Ministeriet til private Personer at udsende Forespørgsler, som man kan udsætte sig for ignoreres af de paagældende, ser jeg mig ikke i Stand til at meddele de ønskede Oplysninger.

A. Hage.

Til Hr. Folketingsmand Zahle.

Samtidig havde Landbrugministeren imidlertid paa Opfordring henvendt sig til flere Godsejere i Landstinget og spurgt dem, om de, hvis saadanne Spørgsmaal blev udsendte af Udvalget, vilde besvare dem. Landbrugministeren bragte bejaende Svar fra disse, ligesom han ogsaa selv var villig til at give Svar for sine Godsets Vedkommende.